

Xurree Milkaaâ€™inna fi Gammachuu-lakk.4

Description

Shakkii fi yaadota hin barbaachisneen of hin dhiphisin. Yommuu nama nagaha wanta badaa shakkitu, wanta hin jirre arguuf carraaqa jirta. Sheyxaanni sitti dhufuun yaadota hin barbaachisne fi fuudhatama hin qabne sitti haasasa. Ergasii ni yaaddofta. Wanta hin jirreen of dhiphista. Yeroo kanatti jedhi,,â€• Aâ€™TMuzu billahi mina sheytaani rajimâ€™•Asi badii. Yookiin immoo nama nagaha wanta badaa shakkitu san duâ€™TMaayi godhiif. Jedhi,,â€•Yaa Rabbi badii kanarraa isa/ishii tiksi.â€• Dabalataanis jette jette nama irraa guurun mataa of hin dhukkubsiin. Nama jette jette sitti fidu irraa dheessi. Kunniin karaa shakkii badaa irraa ittiin baraaramtudha. â€œShakkiin dubbii sobaati.â€•

Addunyaa qormaata kana keessatti taqwaa fi obsa qabaadhu In sha Allah ni milkooftati. Seena akkam bareedu waaâ€™TMee Nabii Yuusuf Qurâ€™TMaanni nu barsiisa! Yommuu Nabiyyanaa Yuusuf niitin Aziizi ishii waliin wanta fokkuu akka raawwatu affeertu, inni Rabbiin sodaate jalaa fiige. Shira dubartoota magaala jalaa bahuufis Rabbiin gargaarsa kadhate. Rabbiis kadhaa isaa ni deebiseef. â€œGooftaa kiyya manni hidhaa waan isaan itti na waaman irra ana biratti jaallatamaadha. Yoo ati toofta isaani (kan dubartoota) narraa hin deebisin ani gara isaani daba. Wallaaltota irraas nan taâ€™TMa.â€• Jedhe Rabbiin kadhate Yuusuf. **Kanaaf Gooftan isaa isaaf awwaate toofta isaani irraa deebise. Dhugumatti Rabbiin Dhagaâ€™TMaa fi Beekadha.**â€• Al-Qurâ€™TMan 12:33-234

Yommuu Yuusuf hidhame ni obse. Ergasii Rabbiin mana hidhaati isa baase Ministeera Ijibt godhe. Rabbiin Nabii Yuusuf sababa taqwaa fi obsaatin addunyaa fi aakiratti sadarkaa isaa olkaase. â€œ **Dhugumatti Rabbiin tola nutti ooleera. Dhugumatti namni Rabbiin sodaate fi obse, Rabbiin mindaa toltuu hojjattoota hin balleessu**â€• jedhe (Al-qurâ€™TMan 12:90)

Seena akkana nama ajaaâ€™TMibsiisu kanarraa **Taqwaan,hojii gaggaarii hojjachuun, duâ€™TMaayi** fi **obsii** dhagaa buâ€™TMuura milkaaâ€™TMinna fi galma guddaa akka taâ€™TMan ni hubanna. Kanaafu dargaggeessa/shamara taate yoo wanta fokkuun qoramtu, Rabbiin sodaadhu duâ€™TMaayi godhi akka Nabii Yuusuf (aleyh selam) godhetti. Yommuu rakkoo keessa taate obsi.

Yoo salaata salaatte mataa kee qofa fayyadda. Yoo dhiistes mataa kee qofa miita. Rabbiin salaata keenya irraa haajaa hin qabu. Waan Isaa saganneef mootumman isaa hin dabalamuuf. Yoo salaata dhiisne mootummaan isaa gonkumaa jalaa hin hirâ€™TMatu. Hojiin gaariin guutun hojjannu matama keenyafi. Yoo salaata sirnaan salaanne hojii fafee fi gadhee irraa ni tikfamna, nageenya fi tasgabbii arganna, gargaarsa fi dhiphinna keessa bahuuf Rabbitti iyyanna, ibidda jahannam irraa tikfamna. Kanaafu namni salaata dhiisu addunyaa aakiratti mataa ofii malee eenyulle hin miidhu. Kanaafu salaata shanan hin dhiisin.

Yoo namoota hojii badaa irraa isaan dhowwu dadhabde, hojii badaa sanirratti isaan hin gargaarin. Fakkeenyaaf, osoo sigaara ykn caati na biti jedhamte tole hin jedhin. Yeroo tokko namni tokko sigaara hiriyyaa kiyarraa naa fidi jedhe. Garuu ani isa dide. Akkana jedhen â€œsigaara kiisi kiyya keessatti baadhachu dhiisi harkaanu tuquu nan jibba kosii waan taâ€™TMeef. Wanta gaarii kamiyyu si hojjadha garuu badii irratti wali hin gallu.â€•

Yeroo kanatti natti aare ture. Garuu boodarra ofumaa na dubbise. Kanaafu namoota gammachiisuf jette wanta badaa irratti wali hin galiin Rabbiin dallansiistati.

Namoota garii tarkaanfi fi sochii namoota biroo dogongora (aybii) irra barbaaduf kan hordofan arguun nama dinqisiisa. Kan ofii irraanfatanii kan nama biraa barbaadu. Wanta isaan hin galchineef of dhiphisu. Akka waan waardiya taâ€™TManii namoota biroo irratti ergaman fakkaatu. Yommuu wanta barbaadan san kana jechuun aybii nama san irratti argan hamni fi maqaa balleessun hojii isaaniti. Of akka qulqullutti ilaalan nama san immoo hundarra badaa godhanii yaadu. Namoota akkanaa keessaa hin taâ€™TMin. Yoo namoota irratti dogongora argite akka sirreesaniif itti himuuf yaali. Yeroo itti himtuus jechoota lallaafu fayyadamii malee jechoota jajabboo nama aarsan hin fayyadamin. Taâ€™TMuu baannan sammuu fi yeroo kee hamaa fi oduu irratti hin qisaasessin.

Qoricha

Yommuu aybii(dogongora),hanqinna namoota hordofuu fi isaan gadi xiqqeessuf nafseen tee sitti hasaastu, akkana jedhi: â€œCalâ€™TMisi! dogongora kee waliin koâ€™TMoomi.Hanqinna meeqa akka qabduu mee ilaali. â€™Qaalun ta ofiitu hin beektu ta ormaa raagdi.â€™TMjedhe oromoon. hanqinna keetu hin beektu kan ormaa beekuf carraaqxa. Aâ€™TMuzubillahi mina sheyxaani rajiim asi badii.â€™•

Namni takkaan beekkamaa yookin beekaa yookiin milkaaâ€™TMa taâ€™TMuu barbaadu akka afuufe (fiinyaa) takkaan afuufame takkaan walitti sunturu taâ€™TMa. Kanaafu wanti hunduu tarkaanfi qaba. Tarkaanfiwwan sanniin obsaa fi jabaatte hojjachun hordofi, milkaaâ€™TMinna galmaan gahuuf.

Qalbii tee keessatti kamtu hundarra jaallatamaa akka taâ€™TMe sirritti ilaali. Uuma(Rabbii) moo uumtoota?

Jalqabni cubbuu miâ€™TMaa
 Dhumni isaa hadhaa
 Gubbaan nama hawwataa
 Keessi isaa fokkataa
 Kan kana beeke irraa goru
 Ni argata gammachuu harâ€™TMa boru
 Kan kana dide itti lixu
 Ni qammasa hadhaa nama fixu
 Yaa Rabbii taqwaan nu badhaasi
 Cubbuu irraa nu tiiksi
 Hojii gaggaaritti nu kaasi
 Warroota gaggaari keessaa nu taasisi

Sababa bifa gogaa keetin hin qaanaâ€™TMin, olâ€™TMaantummaan sitti hin dhagahamin. Safarriin ilma namaa garmalee barbaachisaan bifa irratti kan hundaaâ€™TMe osoo hin taâ€™TMin taqwa irratti. Ofitti amanamummaa qabaadhu. Yommuu namoonni sababa bifa keetitiin si tuffatu yaalan, hin aarin, abdiin sitti hin dukkanaaâ€™TMin. Bilisa taâ€™TMi. Qananii kan isaani caalu akka qabdu yaadadhu. Qananiin sunis Islaama. Yommuu Islaama sirritti beeknu fi qabannu, eenyummaa keenya dhugaa beekna, mataa keenya

olkaasna. Ofitti amanamummaa horanna, bakka deemnu hundatti ni kabajamna. Osoo diinni keenya nu kabajuu baateyyu, iddoo keenya waan beeknuf gadi-aantummaan nutti hin dhagahamu. Alhamdulillah qananii akkam guddatu Islaama qabaachun! Kasaara akkam hamaadha Islaama dhabuun!

Faana darbee fi hanqinna kee ilaalun abdii hin kutin, hin gaddin. Darbiin darbee jira gonkumaa hin deebiâ€™u. Badii darbeef gadduu dhiisi tawbaa gochuu fi araarama Rabbiirraa kadhachuun bakka jirtu olkaâ€™i. Sammuu kee keessa wanta darbee mammaruun gara gaditti of gadii hin qancarsin. Cubbuu yookiin balleessa dalagde hojii gaarii baayâ€™iste hojjachuun sammuu kee keessaa haaqi. Namni hunduu akka dogongoru beeki gara jijjiramaatti tarkaanfi kee jalqabi. Fundura ifaa qabaadhu. Rabbiitti hirkadhu. Wanta dandeessu hojjachuun â€œRabbiirratti hirkadhe. Fundura kiyyaaf maaf dhiphadha! Tawakkaltu alAllahiâ€™• jedhi. Yeroo hundaa gara Rabbii deebiâ€™u fi araaramu kadhachuun baâ€™aa cubbuu boqonnaa si dhowwu ofirraa buusi.

Akkuma qalbii tee qulqulleessu irratti xiyyeefattu akkasuma gammadaa fi milkaaâ€™a taata. Fuggisoo kanaa, akkuma qalbii tee irraanfattun akkasuma gammachuu fi milkaaâ€™inna dhabda.

Hariiroo firummaa (rahimummaa) hin kutin. Wanta xiqqoof jette wanta guddaa hin dhabin. Waanyu fi isaan jibbuun irraa hin dheesin. Rahimummaan wanta salphaa miti hubadhu. Haadha abbaa, adaada abbeera, akkaâ€™oo akaakayyu, obboleessa obboleetti, ollaa fi kkf haqa nurraa qabu. Isaan zayyaruu (daawwachun) yookiin bilbila bilbiluun, tola isaani oolun hariiroo firummaa cimsu dandeenya. Waanyu, gadoo fi jibba isaani qabnu qalbii keenya irraa qulqulleessuf carraaqu qabna. Muâ€™imintoonni warroota hariiroo firummaa (rahimummaa) eeganiidha. Yaa Rabbii isaan keessaa nu godhi.

Osoo Rabbiin wanta barbaannu hundaa nutti kenne, silaa ni halaakamna(bannaa) turre. Sababni isaas wanta gaarii nutti fakkaatu garuu badaa taâ€™e barbaanna taâ€™a. Yookiin immoo wanta barbaannu san osoo hatamtamaan arganne silaa badii guddaan nu muudatu dandaâ€™a. Fakkeenyaaf, Yaa Rabbii maallaqa baayâ€™ee naaf hiri (kenni) osoo jedhe kadhate namni tokko, ergasi Rabbiin maallaqa san osoo itti kenne namtichi sun badii raawwachuu, of tuulu yookin qisaasessun of balleessu dandaâ€™a. Kanaafu yommuu duâ€™aayi gootu, duâ€™aayin too hin qeebalantu jette abdii hin kutin. Rabbiin duâ€™aayi tee yeroo barbaachisa taâ€™etti siif deebisa, wanta barbaaddu suuta suutan si kenna. Fakkeenyaaf, osoo Hayyuu taâ€™uu barbaada jechuun gargaarsa Rabbiirraa kadhatte, Rabbiin suuta suuta fi sadarkaa sadarkaan beekumsa siif dabala yoo ati carraaqxe. Karaa beekumsa siif laaffisa. Kanaafu duâ€™aayi gochuu hin dhiisin.

Namni harâ€™a akka gadi aantu fi yaartutti si ilaalu guyyaa tokko yommuu ati milkaaâ€™inna argattee fi galma guddaa geette ni qaanaâ€™a/qaanofti. Wanta jedhu wallaala. Seenan kana nu barsiisa. Kanaafu yommuu namoonni sitti qoosani fi ijjannoo kee laamshessuuf carraaqan, abdii kutun kaayyoo kee irraa duubatti hin deebiâ€™in. Kaayyoo keetti maxxani. Kan si jajjabeessu osoo dhabdeeyyu gara funduraatti tarkaanfadhu. Wanta namoonni waaâ€™ee kee ilaalchise jedhaniif gurra hin kenniin. Ebalu akkas naan jedha jechuun abdii kee hin dukkaneessin. Kaayyoo kee fiixan gahuuf carraaqi.

Yommuu nuffiin,aariin fi abdii kutuun sitti dhagahamu, olkaâ€™i bakka teette. Takka mee olii gadii deemi. Ergasii wanta hojjachuu qabdu yaadi. Kitaaba fi barruule nama gammachiisan dubbisii, Qurâ€™aana fi barnoota gaggaarii dhageefadhu. Ispoorti hojjadhu. Hojiiwwan gaggaari garagaraatin of xamadi.

Abshiir dukkana booda ifti ni jira. Dukkanni rakkoo jireenya tanaa yommuu si haguugu abdii hin kutin. Qananii dhokataa isa keessa jiruuf abdadhu. InshaAllah â€œDhihootti habaabon ni habaaba,gaddii ni darba, gammachun ni diriira.â€• Kanaafu obsii, abdii ifaa qabaadhu. Hojii gaariin of kooâ€™omsuun of gammachiisi. Hojii hojjachuu dhiisun maddaa gaddaa fi abdii kutuuti.

Wanta ijaan hin agarreef nama qulqulluu yakkuu irraa arraba kee eegi. Dubbachuuf wanta gurratti ulfaatuu dubbachuu irraa arraba kee qabi. Arrabni harâ€™a akka feete sochootu tuni boru gatii ishiin nama kafalchiistu laalessaadha. Kanaafu akkuma argine arraba keenya dheeressu irraa of haa qusannu.

Wanta xiqqaa guddaa hundaaf hin aarin. Wanta aarufi qabdu sirritti addaan baafadhu. Eeti wanta guddaaf aarun wanta jiru. Garuu wanta xixiqaa hundaaf aarun jireenya rakkisa. Jechoota namni taphaaf siin jedhe dhugaa goote aariin of hin gubin, ibiddaa jibbaa fi wal-lolu hin qabsiisin. Jechoota isaatti/ishiitti seeqatte yoo irraanfatte maaltu sirraa hirâ€™ata? Kanaafu tapha gara lolaatti hin jijjirin.

Ifni fuula keeti fi gammachuun jireenya keeti Taqwa(sodaa Rabbii) ati qabdu irratti hundaaâ€™a.

Nama jaallatamaa taâ€™uu yoo barbaadde,gaafilee baayâ€™ee fi hin barbaachisne hin gaafatin,mormii fi falmii hin baayâ€™isin,wanta si hin galchine keessa hin galin.

Nama tokko yoo jaalatte garuu battala kanatti fuudhu/itti heerumu yoo hin dandeenye, sheyxaanni yeroon gaaâ€™ilaa dheeraa taâ€™uu sitti agarsiisun wanta badaa akka hojjattu si sossoba. Abdii akka kuttuu fi obsa akka dhabduu si gochuu dandaâ€™a. Jaalalli kuni si miidhu dandaâ€™a. Kanaafu falli kee maalii? Furmaanni isaa jaalala olâ€™aanaa kan taâ€™e jaalala Rabbiitin of koâ€™oomsudha. Yommuu Rabbiin baayâ€™iste yaadattu,gammachuu fi tasgabbii argatta. Garuu yommuu nama san baayâ€™iste yaadattu immoo dhukkubbii fi yaaddon sitti dhagahama. Kanaafu Rabbiin beeku fi Isa baayâ€™isanii yaadachun, dhukkubbii jaalala dubartii/dhiiraa fi qormaata sheyxaana irraa of baraaru ni dandeessa.

Wantoota qalbiin akka gogduu fi jabaattu taasisan keessaa wanta baratan hanga humna ofii hojii irra oolchu dhiisudha. Wanta baratan beekaa irra darbuu fi fedhii ofii jala deemudha.

Carraaqin nuti guyyaa guyyaan goonu guyyaa tokko gamoo milkaaâ€™innaa ijaaru. Kanaafu carraaqi kee keessatti abdii hin kutin.

Seenaa kufaati namoota dhageefachun ijannoo/murannoo kee hin laamshessiin. Namoonni gariin yommuu milkaaâ€™u dadhaban akkuma isaani namoonni biroo milkaaâ€™u akka hin dandeenye godhanii yaadu. Seenaa kufaati isaanitii fi namoota biroo sitti odeessun, ijannoo kee baqsuu fi kaayyoo keetirraa duubatti si harkisuuf yaalu. Namoota akkanaa irraa sababa kufaati baruun barnoota irraa fudhu malee duubatti akka si harkisan hin hayyaminiif. Dandeettin namoota hundaa garagara. Kanaafu

milkaaâ€™uf dandeetti keetti fayyadami. Garuu kana hin dagatin;dandeettin kee qofti milkaaâ€™inna siif fidu hin dandaâ€™u. Kanaafu Rabbirratti hirkadhu,duâ€™aayi baayâ€™isi. Kuni furtuu milkaaâ€™inna fi gammachuuti.

Nama tokkorraa yookiin ofirraa jijjirama halkan tokkoon adeemsifamuu hin eegin. Jijjiramni adeemsa qabsoo fi carraaqi addaan hin cinnee fi firii obsaati. Adeemsa jijjiramaa keessatti aarii/dheekkamsa tooâ€™adhu,abdii ifaa qabaadhu. Adeemsa kana keessatti hadhaa ni dhandhamta,dukkannatti ni seenta. Hadhaa kana hin dhandhamu,rakkinni akka na tuqu hin barbaadu jette yoo irraa dheessite jijjirama hin argitu. Hadhaa kana liqimsuu fi dukkana keessa darbuun guyyaa tokko ifatti baata. Kanaafu obsaa fi qabsoof carraaqi itti fufiinsa qabuun guyyaa ifaa fi firii wanta hojjataa turtee itti argituu fi dhandhamtuuf eegi,abdii qabaadhu.

Date Created

August 25, 2016

Author

admin